

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Het JIJ-kader Nieuwe Jeugdhulpaanbieder

Toetsingskader

Januari 2021

Het JIJ-kader

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd houdt toezicht op de kwaliteit van de hulp aan kinderen en jongeren (hierna: jeugdigen) en hun gezinnen. Om transparant te zijn over *wat* de inspectie toetst, maakt de inspectie een openbaar toetsingskader. Een toetsingskader bestaat uit een aantal normen. Per norm beschrijft de inspectie waar zij naar kijkt. De normen zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en zogeheten 'veldnormen' die beroepsorganisaties van hulpverleners en kennisinstituten hebben opgesteld.

Voor het toezicht op jeugdhulp gebruikt de inspectie het JIJ-kader. In het JIJ-kader staan de jeugdigen in jeugdhulp centraal.

Het JIJ-kader bestaat uit drie thema's:

1. Ontwikkelingsgerichte hulp
2. De kundige hulpverlener
3. Goed bestuur

Deze drie pijlers zijn het startpunt. Voor nieuwe jeugdhulpaanbieders zijn een aantal normen geselecteerd die de basis vormen voor het toezicht. Als de situatie erom vraagt, kan deze inspecteur (extra) aandacht geven aan andere relevante onderwerpen. Bijvoorbeeld medicatieveiligheid of het terugdringen van vrijheidsbeperking. Ook kan de inspecteur bepaalde onderwerpen selecteren uit het JIJ-kader.

De inspectie gebruikt dit toetsingskader met ingang van januari 2021. Omdat zowel veldnormen als wet- en regelgeving voortdurend in ontwikkeling zijn, zal het toetsingskader worden aangepast wanneer er relevante wijzigingen zijn.

Definities die de inspectie gebruikt in het toetsingskader

Bestuurder	Onder 'bestuurder' verstaat de inspectie degene die eindverantwoordelijk is voor de organisatie. Dit kan bijvoorbeeld ook een gezinshuisouder zijn.
Hulp	Onder 'hulp' verstaat de inspectie hulpverlening, begeleiding, behandeling, zorg, ondersteuning etc.
Hulpaanbieder	Onder 'hulpaanbieder' verstaat de inspectie de (individuele) jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming en jeugdreclassering als bedoeld in artikel 1.1. van de Jeugdwet.
Hulpverleners	Onder 'hulpverleners' verstaat de inspectie alle personen die vanuit of namens de hulpaanbieder uitvoering geven aan jeugdhulp.
Jeugdige	Onder 'jeugdige' verstaat de inspectie een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, of die tussen de 18 en de 23 jaar is en bij wie jeugdhulp nog steeds noodzakelijk is (verlengde jeugdhulp).
Ouders	Onder 'ouders' verstaat de inspectie de gezaghebben de ouder, pleeg- of adoptiefouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt.

THEMA 1 'Ontwikkelingsgerichte hulp'

De jeugdige staat centraal in het thema "Ontwikkelingsgerichte hulp". Het uitgangspunt is dat de hulp eraan bijdraagt dat de jeugdige zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen. Het startpunt voor het geven van de hulp zijn de wensen en behoeften van de jeugdige en zijn ouders. Kent de hulpverlener de jeugdige en zijn ouders, kent hij zijn geschiedenis, weet hij wat de jeugdige belangrijk vindt en wat hij wel en niet kan? De jeugdige en zijn ouders hebben, waar mogelijk, de regie en worden daarbij ondersteund door diens netwerk en de hulpverlener. Er is sprake van een evenwichtige en respectvolle relatie tussen de jeugdige en de hulpverlener en de hulpverlener luistert goed naar de jeugdige en diens ouders. De hulp vindt zo thuis mogelijk plaats.

Normen	Bron	Waar kijkt de inspectie naar
<p>1.1 Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 4.1.1. - <i>Wkkgz</i> artikel 2. - <i>Wlz</i> artikel 3.2.1 en 8.1.1. <p>Overig relevante bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kwaliteitskader Jeugd versie 2.1 (2016)</i>. - <i>Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022</i>. - <i>Model kwaliteitsstatuut ggz (2020)</i>. - <i>Richtlijn (Nederlands Jeugdinstituut) 'Samen met jeugdige en ouders beslissen over passende hulp'</i>. - <i>GGZ standaard 'Samenwerking en ondersteuning naasten van mensen met psychische problematiek (2016)</i>. 	<p>De bij het gezin of jeugdige betrokken hulpverleners hebben een gedeeld en actueel beeld van de context van de jeugdige, ouders en het netwerk. Dit beeld bestaat uit de achtergrond, cultuur, leefwereld, mogelijkheden, wensen, gezondheid, ontwikkelingstaken, problematiek en het gewenste toekomstperspectief. Hulpverleners weten of er in een gezin op meerdere domeinen problemen spelen. Veranderingen in het beeld over de jeugdige, ouders en het netwerk leggen de hulpverleners vast in het plan.</p>
<p>1.5 De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 2.3, 4.1.1. en 6.3. - <i>Wkkgz</i> artikel 2. <p>Overig relevante bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>IVRK artikel 6</i>. - <i>Kwaliteitskader Jeugd versie 2.1 (2016)</i>. - <i>Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022</i>. - <i>Richtlijn (Nederlands Jeugdinstituut) 'residentiele jeugdhulp'</i>. 	<p>Het uitgangspunt van de hulp is opgroeien in een ontwikkelingsgerichte en veilige (fysieke) omgeving en het stimuleren van ouders om deze omgeving te bieden. Bij voorkeur groeien jeugdigen op in de eigen thuissituatie. Indien een jeugdige bij de hulpaanbieder verblijft, is dit zoveel mogelijk in de eigen regio en een zo thuis mogelijke omgeving. Daarnaast is een positief, gezinsgericht en pedagogisch ontwikkelklimaat en (groeps)cultuur nodig, die aansluit bij de individuele behoefte van de jeugdige. Hulpverleners moedigen jeugdigen aan om zich te ontplooiën, positieve ervaringen op te doen en talenten/interesses te ontwikkelen.</p> <p>Vrijheidsbeperkende maatregelen worden in principe niet ingezet. Indien vrijheidsbeperkende maatregelen (onvrijwillige zorg) worden ingezet, dienen ze bij te dragen aan de ontwikkeling van jeugdigen en verwacht de inspectie dat dit voldoet aan de eisen die hiervoor gelden.</p>

THEMA 2 'De kundige hulpverlener'

De hulpverleners hebben een eigen verantwoordelijkheid om professioneel te handelen. Hierover gaat dit thema. Een kundige hulpverlener is in staat om zelfstandig te handelen waar het kan en schakelt anderen in waar dat nodig is. Hij zorgt dat zijn kennis actueel is zodat hij in staat is om op verantwoorde wijze te werken met de doelgroep van de hulpaanbieder. De hulpverlener werkt samen met de jeugdige, zijn ouders en andere hulpverleners als dat aan de orde is en reflecteert regelmatig op zijn eigen handelen.

Normen	Bron	Waar kijkt de inspectie naar
<p>2.1 Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 4.1.1. - <i>Wkkgz</i> artikel 2. - <i>Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling</i> artikel 2. <p>Overig relevante bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>IVRK</i> artikel 9. - <i>Kwaliteitskader Jeugd versie 2.1 (2016)</i>. - <i>Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022</i>. - <i>Model kwaliteitsstatuut ggz (2020)</i>. - <i>Beroepscode van de Beroepsvereniging van professionals in Sociaal Werk (2015/2017)</i>. - <i>Beroepscode voor psychiaters, NVvp, (2010)</i>. - <i>Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden (2015)</i>. - <i>Handreiking ondersteuningsplannen VGN (2013)</i>. - <i>Richtlijn (Nederlands Jeugdinstituut) 'Samen met jeugdige en ouders beslissen over passende hulp'</i>. 	<p>Hulpverleners brengen risico's breed in kaart, waaronder op het gebied van sociaal-emotionele, lichamelijke of seksuele ontwikkeling. De afwegingen over de veiligheid van jeugdigen in relatie tot hun ontwikkeling worden systematisch gemaakt, komen waar nodig in een multidisciplinair overleg tot stand en worden navolgbaar vastgelegd in het dossier.</p> <p>Hulpverleners handelen bij onveilige situaties, door de risico's te verminderen en/of weg te nemen of de jeugdige de vaardigheden te leren met risico's om te gaan. Indien nodig betrekken zij hier andere expertise bij.</p> <p>Hulpverleners zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en volgen in geval van signalen de stappen van de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.</p>
<p>2.3 Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 4.1.1., 4.1.3. en 4.1.4. - <i>Wkkgz</i> artikel 2. <p>Overig relevante bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022</i>. - <i>Model kwaliteitsstatuut ggz (2020)</i>. - <i>Richtlijn (Nederlands Jeugdinstituut) 'Samen met jeugdige en ouders beslissen over passende hulp'</i>. - <i>Handreiking ondersteuningsplannen VGN (2013)</i>. - <i>Beroepscode voor psychiaters, NVvp (2010)</i>. - <i>Beroepscode psychologen, NIP (2017)</i>. - <i>Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden, V&VN (2015)</i>. - <i>Beroepscode voor pedagogen, NVO (2017)</i>. 	<p>Om te borgen dat de hulp doeltreffend is, werken hulpverleners methodisch. Het moet voor hulpverleners, jeugdigen en hun ouders duidelijk zijn wat de doelen van de hulp zijn en hoe hieraan gewerkt wordt. De doelen en afspraken zijn haalbaar, concreet en ontwikkelingsgericht.</p> <p>De voortgang en de resultaten van de hulp wordt met een passende frequentie samen met de jeugdigen en ouders en andere betrokken hulpverleners geëvalueerd. Hulpverleners zorgen voor inzichtelijke en actuele dossiervoering.</p> <p>Hulpverleners zijn alert op veranderende behoefte en bepalen met regelmaat of de individuele aanpak nog passend is.</p>

THEMA 3 'Goed Bestuur'

Goed bestuur is een voorwaarde voor goede hulp. Het is belangrijk dat de samenleving erop kan vertrouwen dat de organisatie die jeugdhulp biedt op verantwoorde wijze wordt bestuurd. Dit betekent dat er een goede balans moet zijn tussen financieel en organisatorisch beleid en het leveren van kwalitatief goede en veilige hulp. De hulpaanbieder is ervoor verantwoordelijk om voldoende deskundige en vakbekwame medewerkers in te zetten. De inspectie verwacht dat een hulpaanbieder een lerende organisatie is, die continu op zoek is de hulp voor jeugdigen en ouders te verbeteren.

Normen	Bron	Waar kijkt de inspectie naar
<p>3.2 De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 4.1.1. en 4.1.4. - <i>Wkkgz</i> artikel 2, 3 en 4. <p>Overig relevante bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kwaliteitskader Jeugd versie 2.1 (2016)</i>. - <i>Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022</i>. - <i>Model kwaliteitsstatuut ggz (2020)</i>. - <i>Beleidskader Toezicht op Goed bestuur (2016)</i>. 	<p>De hulpaanbieder zorgt dat de hulp voldoet aan professionele standaarden, eigentijdse kwaliteitseisen en passend is bij de ontwikkelingen in het veld. Het is belangrijk dat een hulpaanbieder de hulp waar nodig doorontwikkelt op basis van nieuwe (wetenschappelijke) inzichten en nieuwe relevante zorgconcepten.</p> <p>De hulpaanbieder zorgt voor voldoende capaciteit van deskundige, vakbekwame en geschoolde medewerkers en voldoet aan de norm verantwoorde werktoedeling. De hulpaanbieder gaat voor indienstreding na of de hulpverleners geschikt en competent zijn en of het verleden van hulpverleners niet in de weg staat voor het verlenen van goede hulp. De hulpaanbieder stelt de hulpverleners in staat om kennis en vaardigheden actueel te houden en stelt hen in staat om te werken volgens professionele normen.</p> <p>De hulpaanbieder is duidelijk over welke hulp wel en niet geboden kan worden. Indien nodig zorgt de hulpaanbieder voor het betrekken van aanvullende expertise of nieuwe samenwerkingen en zorgt dat de hulp tijdig kan starten.</p> <p>De hulpaanbieder voorziet in een gezonde bedrijfsvoering zodat de materiele randvoorwaarden aanwezig zijn om de continuïteit van de hulp te waarborgen.</p>

<p>3.3 De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 4.1.1., 4.1.4., 4.2.4. en 4.2.5. - <i>Wkkgz</i> artikel 2 en 7. - <i>WMCZ 2018</i> artikel 2 tot en met 9. <p>Overig relevante bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022.</i> - <i>Beleidskader Toezicht op Goed bestuur (2016).</i> - <i>Governancecode Zorg (2017).</i> 	<p>De hulpaanbieder heeft een voldoende en actueel beeld van wat wel en wat niet goed gaat in de organisatie en in de dagelijkse hulp aan jeugdigen en ouders. De hulpaanbieder hanteert hierbij een PDCA-cyclus om te komen tot zichtbare verbetering.</p> <p>Voorwaarde hiervoor is een lerend werkklimaat, waar onder andere incidenten worden gemeld, geanalyseerd en tot verbetering leiden. Tevens is het een voorwaarde dat de hulpaanbieder in- en tegenspraak organiseert. Conform de jeugdwet of de Wmcz stelt de hulpaanbieder een medezeggenschapsorgaan voor cliënten in, dan wel creëert een interactieve samenspraak.</p> <p>De bestuurder motiveert zijn (voorgenomen) besluiten en deelt deze tijdig, opdat de inspraak/belangenbehartiging hierop van invloed kan zijn. Dit geldt ook voor medezeggenschap van medewerkers. De prestaties van de bestuurder en de resultaten van de hulp zijn onderwerp van gesprek met de medezeggenschapsorganen (cliënten en medewerkers).</p> <p>De hulpaanbieder organiseert op verantwoorde wijze het intern toezicht door bijvoorbeeld een Raad van Toezicht/Commissarissen en/of het (laten) uitvoeren van audits. De bestuurder (en de Raad van Toezicht) draagt ook zorg voor zijn eigen ontwikkeling.</p>
<p>3.4 De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.</p> 	<p>Wetgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jeugdwet</i> artikel 4.2.1 - 4.2.3. - <i>Wkkgz</i> artikel 13 - 21. 	<p>De hulpaanbieder heeft een klachtregeling en faciliteert de toegang tot een (onafhankelijke) vertrouwenspersoon (Jeugdwet) en/of een klachtenfunctionaris (Wkkgz) om jeugdigen en ouders een laagdrempelige klachtenregeling te garanderen.</p> <p>De hulpaanbieder is aangesloten bij een klachtencommissie (Jeugdwet) en/of een geschillencommissie (Wkkgz). De klachtenregeling voorziet in een goede en tijdige afhandeling van klachten. De hulpaanbieder neemt klachten serieus en benut klachten voor het verbeteren van de hulp.</p>